

Arkiv eksemplar

UNIVERSITETET I TRONDHEIM
MUSEET
BOTANISK AVDELING

41

ETTERUNDERSØKELSER I SØR-TRØNDELAG I FORBINDELSE
MED DEN NORSKE MYRRESERVATPLANEN

av

Stein Singaas

Universitetet i Trondheim, Museet

Trondheim, desember 1984

Innholdsfortegnelse

	Side
I. UTFØRT ARBEID SOMMEREN 1984.	3
II. FLORA OG VEGETASJON	3
III. BESKRIVELSE AV LOKALITETER	5
IV. LITTERATUR	13

I. UTFØRT ARBEID SOMMEREN 1984

Det ble våren 1984 framsatt ønske fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag om etterundersøkelser i forbindelse med verneplan for myr i fylket. Dels var det forslag om supplerende undersøkelser fra tidligere oppsøkte lokaliteter og dels var det ønske om å få undersøkt nye lokaliteter i kystområdene. Av de gamle lokalitetene, som er beskrevet i Moen (1983) var lokalitetene 72/73 Høggjølen/Bakkjølen i Meldal, lokalitet 77, Alvåsen - Midtskogsvatnet i Orkdal/Skaun og lokalitet 33, Søvasskjølen i Orkdal svært aktuelle. De tre førstnevnte ble oppsøkt og vegetasjonskartlagt, og når det gjelder Søvasskjølen ble det utført et vegetasjonskart på grunnlag av tidligere kartlegging på flybilder utført av A. Moen og T.Ø. Olsen. Lokalitet 67, Høstadmyra og lokalitet 55, Hangerslettmyra ble oppsøkt 21.6.84 av A. Moen, T. Rohde og S. Singaas. Vi var imidlertid ikke ut på myra da nesten hele Hangerslettmyra var oppdyrket og det samme gjaldt større deler av Høstadmyra. Her var det muligens igjen noen partier i S og Ø, men det synes å være mindre aktuelt å forslå noe vern på disse delene. Lokalitet 103, S for Laugen ble også oppsøkt, og denne er omtalt senere.

Av nye lokaliteter ble Stormyra på Inntian oppsøkt samt fire lokaliteter i Ørland og Bjugn. Alle disse er hovedsakelig ombrotrofe myrer. På de nye lokalitetene ble det tatt krysslister. De nye lokalitetene er avmerket på figur 2.

II. FLORA OG VEGETASJON

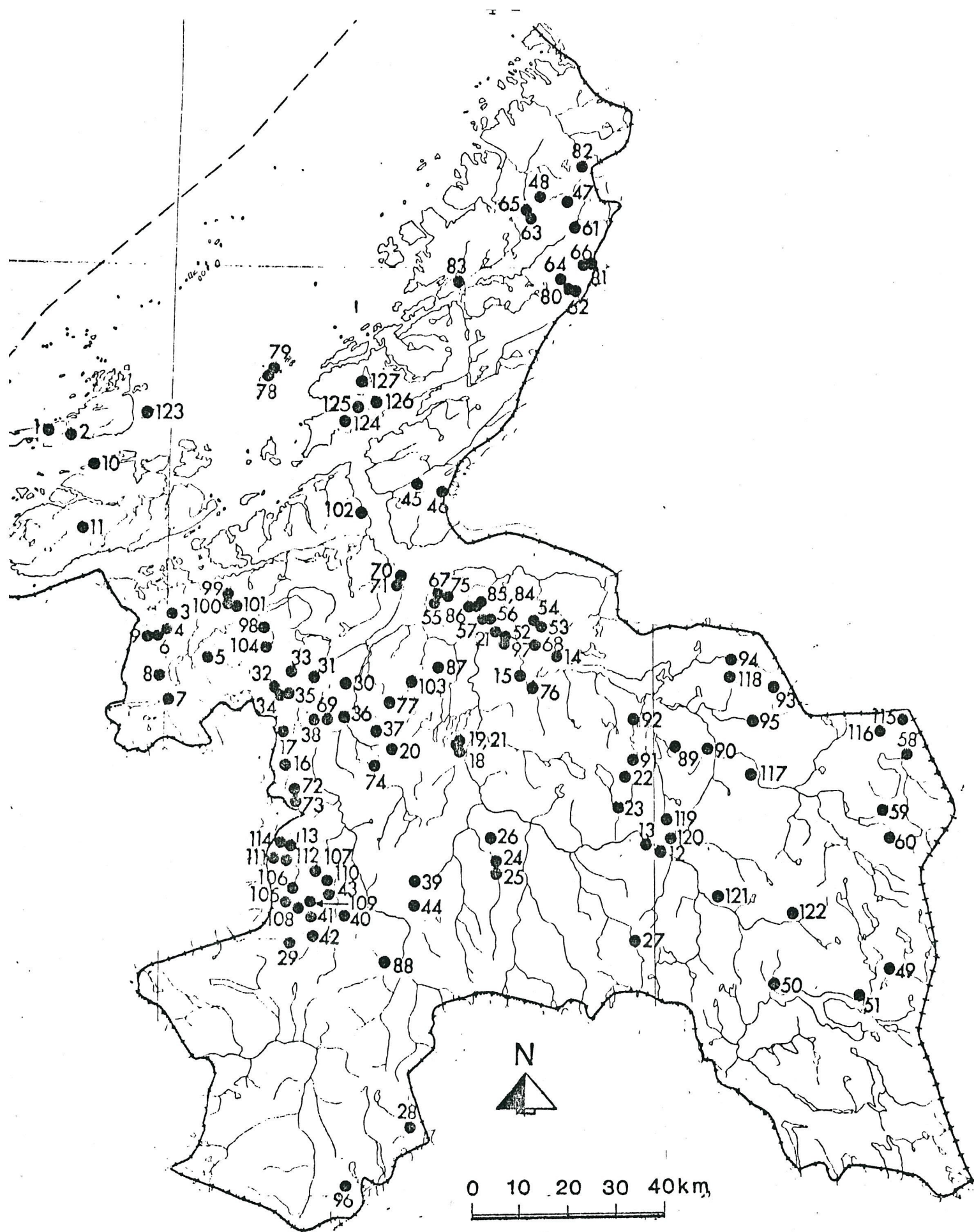
Navn på karplanter følger Lid (1974). Moser følger Nyholm (1954-69) og Arnell (1956). Lav er etter Krog et al. (1980).

En oversikt over vegetasjonsenheter for kartlegging er gitt i figur 1. Når det gjelder myrtyper henvises til Moen (1983)

	Ombrotrof	Fattig	Intermedier	Rik	Ekstremrik
Skog/krattbevakst	E	K	P	T	X
Tue	A	F	-	-	-
Fastmatte	B	G	L	Q	V
Mykmatte	C	H	M	R	W
Løsbunn	D	I		S	
Høgstarrsump		Ø		Å	
Kilde		Y	Z	Æ	

A. Åpen nedbørsmyr, tue	P. Skog/krattbevakst intermediermyr
B. Åpen nedbørsmyr, fastmatte	Q. Åpen rikmyr, fastmatte
C. Åpen nedbørsmyr, mykmatte	R. Åpen rikmyr, mykmatte
D. Åpen nedbørsmyr, løsbunn (inkl. gjøl)	S. Åpen rikmyr, løsbunn (inkl. gjøl)
E. Skogbevakst nedbørsmyr	T. Skog/krattbevakst rikmyr
F. Åpen fattigmyr, tue	V. Åpen ekstremrikmyr, fastmatte
G. Åpen fattigmyr, fastmatte	W. Åpen ekstremrikmyr, mykmatte/løsbunn
H. Åpen fattigmyr, mykmatte	X. Skog/krattbevakst ekstremrikmyr
I. Åpen fattigmyr, løsbunn (inkl. gjøl)	Y. Fattigkilde
K. Skog/krattbevakst fattigmyr	Z. Intermedierkilde
L. Åpen intermediermyr, fastmatte	Æ. Rikkilde (inkl. ekstremrik)
M. Åpen intermediermyr, mykmatte/løsbunn	Ø. Fattig høgstarrsump
	Å. Rik høgstarrsump

Figur 1. Oversikt over vegetasjonsenheter for myr, høgstarrsump og kilde brukt ved arbeidet med myrreservatplanen. Øverst er enhetene skjematisk plassert langs gradientene fattig-rik og tørr-fuktig.

Figur 2. Oversikt over oppsøkte lokaliteter i Sør-Trøndelag. Nye er lokalitetene 123-127.

III. BESKRIVELSE AV LOKALITETER

Lokalitet 33. Orkdal. Søvasskjølen

Beskrivelse av lokaliteten er gitt av Moen (1983). Et enkelt vegetasjonskart er laget over området, se figur 3. På noen partier kan kartet være litt for lite detaljert da ikke hele området er like grundig undersøkt.

Lokalitet 72/73. Meldal. Høggjølen/Bakkjølen

Området ble oppsøkt 7.-9. august 1984 av S. Singasaas og områdene ble da vegetasjonskartlagt, se figur 4 og 6. Forøvrig henvises til Moen (1983).

Lokalitet 77. Orkdal/Skaun. Alvåsen-Midtskogsvatnet

Området er beskrevet av Moen (1983) og Frisvoll (1974) og ble kartlagt av S. Singasaas 10.8. 1984 og 11.9. 1984, se figur 5 og 7.

Lokalitet 103. Skaun. S for Laugen

Lokaliteten er tidligere beskrevet av Moen (1983). Myra ble oppsøkt 21.6. 1984 av A. Moen, S. Singasaas og T. Rohde. Både myra V og Ø for elva Mora ble oppsøkt. På V-sida, som ikke er oppsøkt tidligere er det 3 elementsamlinger av eksentrisk høgmyr med lag og kantskog. De sentrale ombrotrofe partiene er dominert av hølje. Her dominerer *Eriophorum vaginatum* og *Sphagnum tenellum*. Andre arter er *Scirpus caespitosus*, *Sphagnum rubellum*, *S. balticum* og *Gymnocolea inflata*. I løsbunn inngår *Rhynchospora alba*.

Tuene er dominert av *Calluna* og i bunnen av *Cladina*-arter og *Sphagnum fuscum*. Ellers er *Betula nana*, *Empetrum*, *Drosera rotundifolia*, *Rubus chamaemorus*, *Pleurozium* og *Ptilidium ciliare* vanlig.

Det største dråget er intermediært med dominans av *Carex lasiocarpa* og hvor bl.a. *Equisetum palustre*, *Scirpus hudsonianus*, *Utricularia intermedia*, *Menyanthes*, *Campylium* og *Drepanocladus badius* inngår.

På Ø-sida av Mora ble et interessant funn av *Eriophorum gracile* gjort. *Carex elongata* ble funnet på begge sider av elva Mora i fuktig elvekantvegetasjon. Ø for elva inngår *Racomitrium lanuginosum* i ombrotrof tue.

Myrene i V er delvis grøftet og større deler av området er ødelagt. Derfor har området Ø for elva pr. i dag størst verneverdi.

Lokalitet 123. Frøya. Inntian. Stormyra

Kbl. M711: 1422 II	UTM: MR 94-95,67-68	H o.h.: 30 m
Flybilde: 1530 A10-11	Areal: 500 daa	Oppsøkt: 25.7.84. S.S.
Verneverdi: 1b-2	Figur: 8	

Myrtype: Overveiende ombrotrofe typer hvor terrengdekkende er vanlig. En overgang atlantisk høgmyr-planmyr med svak hvelving utgjør et tilsvarende areal. Små minerotrofe dråg fins.

Flora: Vanlige kystarter inngår: *Erica tetralix*, *Narthecium* (ikke vanlig). *Juncus conglomeratus*, *J. squarrosus* og *Sphagnum imbricatum* (i tue, ikke vanlig).

Vegetasjon: Den ombrotrofe vegetasjonen er svært ensartet og består hovedsakelig av tuevegetasjon med gjentatt veksling mellom et høgt og et noe lavere tuenivå (ca. 20 cm forskjell). I tuer dominerer *Calluna* mens *Empetrum nigrum* og *Eriophorum vaginatum* er vanlig. I høgt nivå inngår *Scirpus caespitosus* og *Arctostaphylos alpina* mens *Pleurozium*, *Sphagnum nemoreum* og *Racomitrium lanuginosum* vekselvis dominerer i bunnen. Lavere er *Betula nana*, *Drosera rotundifolia* og *Erica tetralix* vanlig. *Cladina*-arter dominerer i bunnen. *Sphagnum fuscum* er ikke observert i tuene. Av og til fins oppstikkende stein på knausene og det er jevn overgang mot heivegetasjon.

I kanten fins små partier av fattig fastmatte med *Eriophorum vaginatum* som dominant og hvor *Carex nigra* og *C. pauciflora* er hyppig. I bunnen dominerer *Sphagnum papillosum*. *S. rubellum* og *S. tenellum* er vanlig.

I drågene inngår *Agrostis stolonifera*, *Comarum*, *Menyanthes*, *Sphagnum lindbergii*, *S. flexuosum* coll. og *S. cuspidatum*.

Inngrep: Myrområdet er atskillig påvirket av torvtekt spesielt i S og N. Dette har foregått opp til nylig. En gammel kjørevei og ei lysledning går over myra i V.

Diverse: På et lite parti SV for Stormyra (MR 945,673) fins ekstremrik vegetasjon hvor bl.a. *Carex hostiana*, *C. pulicaris* og *C. flacca* inngår. Stormyra representerer en ekstrem kystmyrtype, muligens en parallell til de terrengdekkende typer i ytre kyststrøk på Vestlandet som er dannet som en følge av tidlig avskoging. Lokaliteten er derfor klart verneverdig og den prioriteres foran lokalitet 1. Malmyran.

Lokalitet 124. Ørland. N for Rusasetvatnet

Kbl. M711: 1522 II, III	UTM: MR 35,67	H o.h.: 20 m
Flybilde: 1530 A18-19	Areal: 150 daa	Oppsøkt: 26.7.84, S.S.
Verneverdi: 2	Figur: 9	

Myrtype: Det er ett stort ombrotroft parti som er tilnærmet flatt og derfor må karakteriseres som planmyr. I N-kant fins et flatmyrparti.

Flora: Vestlige arter: *Erica tetralix*, *Narthecium*, *Myrica* (i kanten), *Juncus bulbosus* og *Sphagnum imbricatum* (vanlig i tuene i S).

Vegetasjon: I kanten dominerer tuevegetasjon. I kantene mot Rusasetvatnet og i V er det sekundært kommet en smal sone med bjørk. I NØ er det rester etter noe som kan ha vært en kantskog. Sentralt på myra er det markerte strukturer med tue og løsbunnhøljer, (ca. 20-30 cm høgdeforskjell).

Ombrotrof tuevegetasjon er dominert av *Calluna*. *Empetrum* sp., *Rubus chamaemorus* og *Eriophorum vaginatum* er vanlig. I bunnen dominerer *Pleurozium* og *Sphagnum nemoreum* på toppene mens *Cladina* spp. dominerer lavere. *Racomitrium lanuginosum* fins midt på myra. *Sphagnum fuscum* er ikke vanlig. I kanten hvor minerotroft vann virker inn fins *Betula pubescens* og *B. nana*. I fastmatte er *Scirpus caespitosus*, *Eriophorum vaginatum* og *Drosera anglica* vanlig. I bunnen dominerer *Sphagnum magellanicum*. Vanlig er *S. tenellum*, *S. rubellum* og *S. papillosum*. I mjukmattene inngår *Carex limosa*. Også her dominerer *Sphagnum magellanicum*. Stedvis inngår *Gymnocolea inflata* og *Sphagnum cuspidatum*.

Flatmyrpartiet i N er intermediært og danner overgang mot sump. Her dominerer *Equisetum fluviatile*. Andre arter er *Carex rostrata*, *C. lasiocarpa*, *C. chordorrhiza*, *Agrostis stolonifera*, *Geum rivale*, *Filipendula ulmaria*, *Scutellaria galericulata*, *Iris pseudacorus* og *Valeriana sambucifolia*. I bunnen dominerer *Sphagnum subsecundum*.

Inngrep: Kantene av myra er påvirket, dels gjennom en regulering av Rusasetvatnet, dels ved beite og dels ved grøft i Ø-kanten og delvis i N. Det store sentrale partiet synes ikke å være påvirket.

Diverse: Det fins også myr på V-sida og S-sida av Rusasetvatnet, men disse er svært kulturpåvirket, jfr. Jensen & Holten (1975).

Lokalitet 125. Bjugn. V for Moberg

Kbl. M711: 1522 II	UTM: NR 38,69	H o.h.: 70 m
Flybilde: 1530 A18-19	Areal: 50 daa	Oppsøkt: 26.7.84, S.S.
Verneverdi: 2-3	Figur: 9	

Myrtype: Dette er ei lita høgmyr med lag i V og noe kantskog i V og SØ. Dråg deler myra i 2 (3) elementsamlinger.

Flora: Vestlige arter: ~~*Erica tetralix*~~, ~~*Myrica*~~ (i kanten), *Narthecium*, ~~*Pedicularis sylvatica*~~, *Juncus conglomeratus* og ~~*Sphagnum imbricatum*~~ (stedvis dominerende i ombrotrof tue).

Vegetasjon: *Pinus* fins i kanten av myra, og her er vegetasjonen tuedominert, mens det midt på er en veksling mellom hovedsakelig tue og løsbunn. Strukturene her er uregelmessige. Størsteparten av vegetasjonen er ombrotrof. I tuene dominerer *Calluna*. Vanlig ellers er *Eriophorum vaginatum*, *Rubus chamaemorus*, *Empetrum* sp., *Oxycoccus microcarpus*, *Andromeda* og *Drosera rotundifolia*. På tuetoppene dominerer *Sphagnum fuscum* og lengre ned *Cladina* spp., *Racomitrium lanuginosum* og *Sphagnum nemoreum*. I kantene er *Vaccinium uliginosum* og *Betula nana* vanlig. I fastmattene er *Scirpus caespitosus* vanlig. *Sphagnum rubellum* dominerer i bunnen. *S. tenellum* og *Mylia anomala* er også vanlig. I mjukmattene dominerer *Sphagnum papillosum* og *S. cuspidatum*. Laggen i V er intermediær og blant annet kan nevnes *Molinia*, *Carex echinata*, *C. nigra*, *Potentilla erecta*, *Cirsium palustre*, *Viola palustris*, ~~*Sphagnum subnitens*~~ og *S. subsecundum* coll.

- *S. papillo-*
folium

Inngrep: En god del av kanten i N er ødelagt av torvtekt.

Lokalitet 126. Bjugn. S for Slette

Kbl. M711: 1522 I
Flybilde: 1530 A19-20
Verneverdi: (1b)-2

UTM: NR 41-42,70
Areal: 150 daa
Figur: 10

H o.h.: 35 m
Oppsøkt: 27.7.84, S.S.

Myrtype: Mesteparten av myrkomplekset er ei eksentrisk høgmyr, men i S kommer minerogent vann inn over myra slik at en del kan karakteriseres som strengblandingmyr. Lengst i S er det et flatmyrparti.

Flora: Intermediære innslag: *Equisetum palustre*, *Selaginella*, *Succisa*, *Viola epipsila*, *V. palustris*, *Carex dioica*, *C. tumidicarpa*, *Scirpus hudsonianus*, *Campyllum stellatum*, *Sphagnum warnstorffii* og *Aneura pinguis*.

Vegetasjon: *Pinus* danner antydning til kantskog i V, og det er en slags lagg i S. I kanten av den eksentriske myra dominerer tuevegetasjon. Sentralt er det regelmessig veksling mellom løsbunn, mjukmatte og tue.

I tue er *Calluna* og *Empetrum* sp. dominerende. *Eriophorum vaginatum*, *Oxycoccus microcarpus* og *Rubus chamaemorus* er vanlig. *Sphagnum imbricatum* = *S. austriaci* *affin* dominerer stedvis. *Pleurozium* er vanlig. På et lavere nivå dominerer *Cladonia* spp., mens *Racomitrium lanuginosum* fins spredt. I høljene er *Scirpus caespitosus* og *Drosera anglica* vanlig. *Rhynchospora alba* fins. I bunnen dominerer *Sphagnum magellanicum*.

Drepanocladus fluitans fins stedvis. Strengblandingmyra har en lignende sammensetning, men her er *Carex rostrata* vanlig.

Flatmyrpartiet er av intermediær karakter, og her dominerer *Phragmites*, *Myrica*, *Pedicularis palustris* og *Carex lasiocarpa* inngår. *Sphagnum pulchrum*, *S. subsecundum* coll. og *Scorpidium* er de viktigste artene i bunnen.

Inngrep: Myra er sterkt preget av torvtak langs en stor del av kanten. Dette antas å ha gått utover laggsystemene.

Diverse: Som høgmyr er denne lokaliteten en av de beste av de gjenværende i de midtre fjordstrøk. Til tross for inngrepene har den verneverdi.

Lokalitet 127. Bjugn. Ø for Lauvåsen

Kbl. M711: 1522 I
Flybilde: 1998 E7-8
Verneverdi: 3

UTM: NR 39,74
Areal: 100 daa

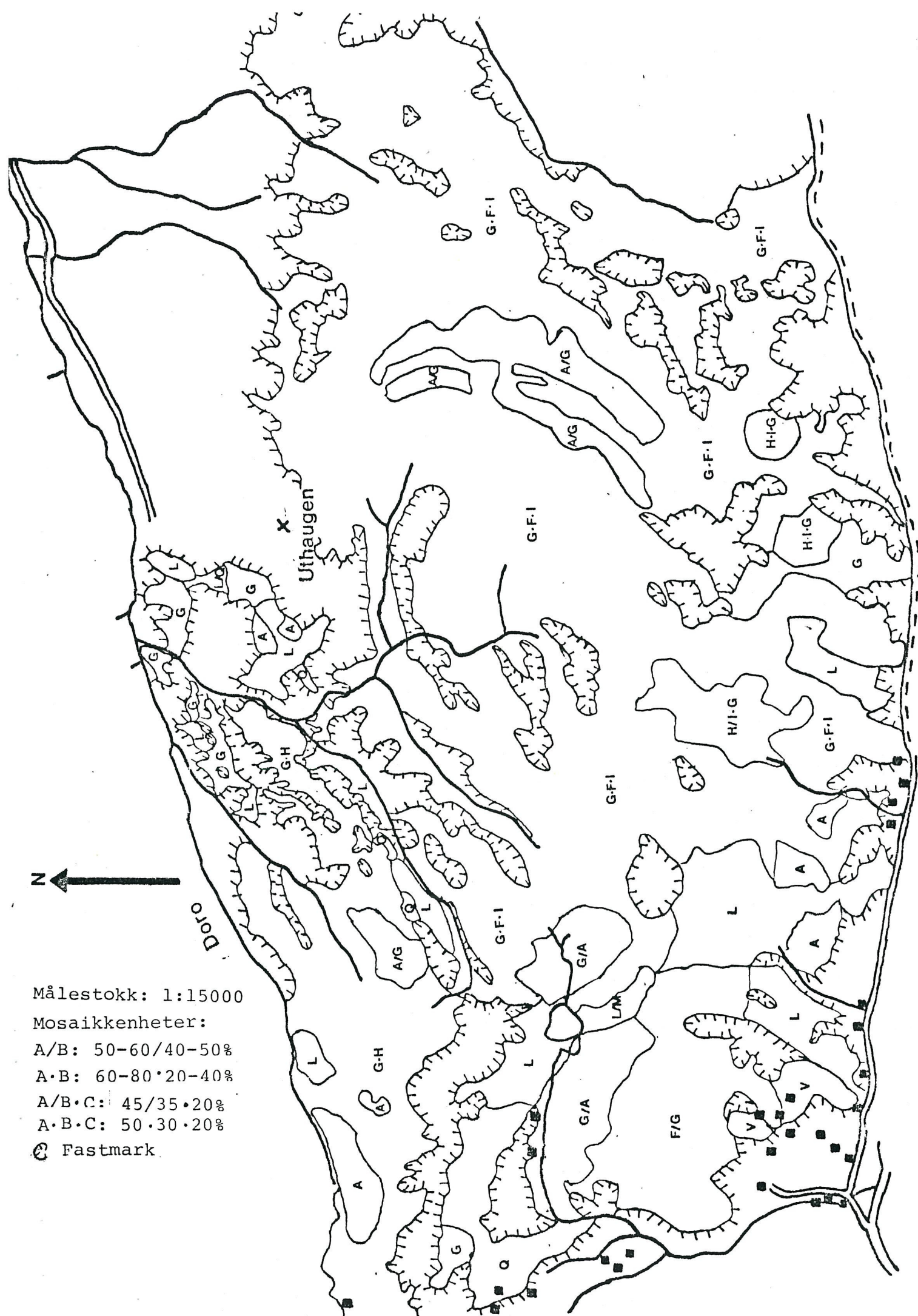
H o.h.: 90 m
Oppsøkt: 27.7.84, S.S.

Myrtype: Det sentrale partiet utgjøres av ei erodert planmyr og ei lita strengmyr. I kanten fins litt bakkemyr.

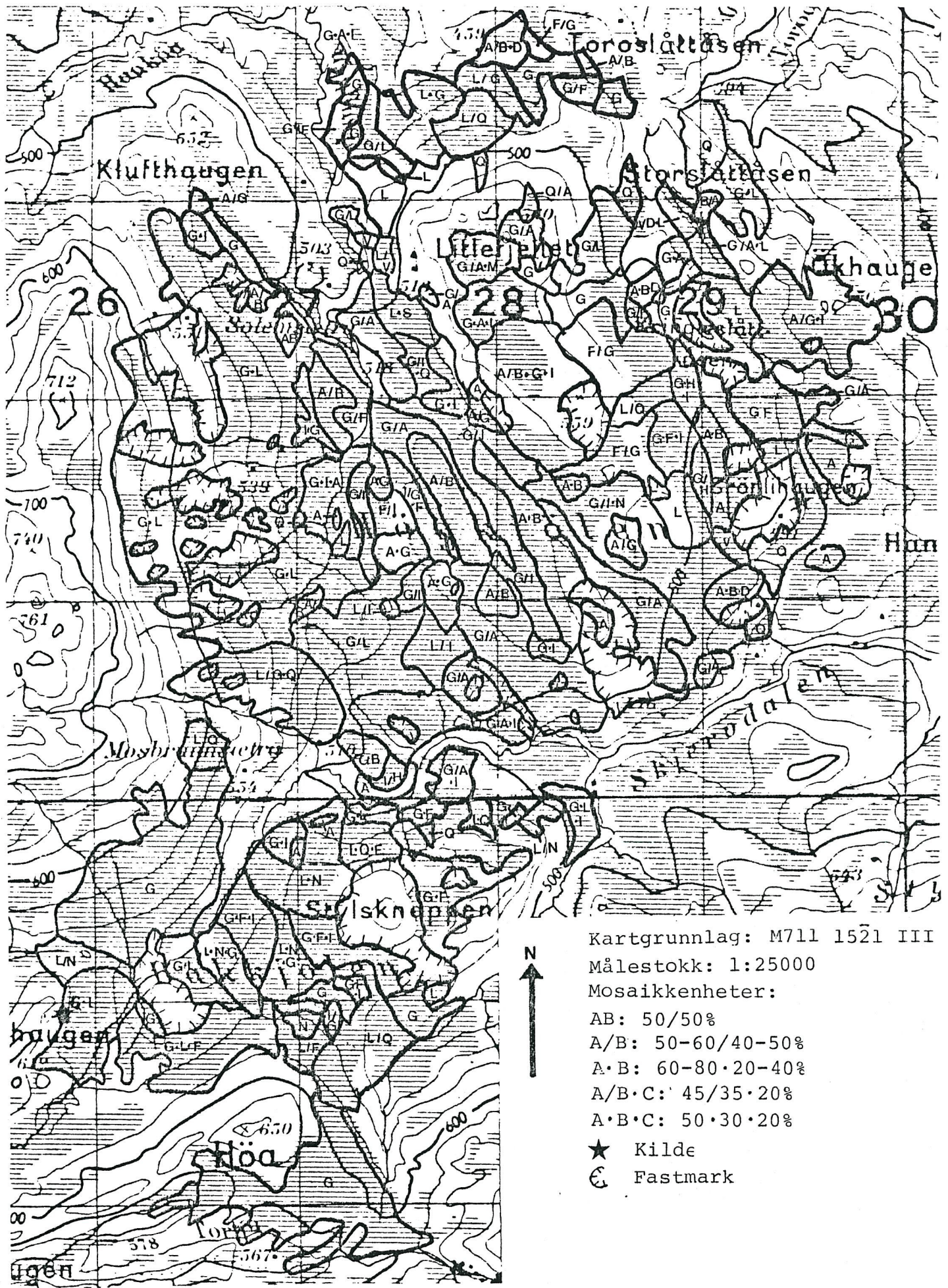
Flora: Vanlige kystarter: *Erica tetralix*, *Narthecium*, *Juncus conglomeratus* og *Sphagnum imbricatum*. *Cladonia stellaris* fins i ombrotrof tue.

Vegetasjon: Den ombrotrofe delen er tuedominert. *Calluna* er dominant. *Eriophorum vaginatum*, *Rubus chamaemorus* og *Betula nana* inngår. *Racomitrium lanuginosum*, *Sphagnum nemoreum* og *S. fuscum* er viktigst i bunnsjiktet. I veksling med tue utgjør løsbunn en god del. Den er for det meste vegetasjonsløs, men *Scirpus caespitosus* og *Erica tetralix* kan gå inn. *Rhynchospora alba* fins også. I fastmattene er *Narthecium* og *Sphagnum compactum* framtrædende. Strengmyra har en veksling mellom strenger av mattekarakter og løsbunnflarker. I strengene inngår: *Carex limosa*, *Eriophorum vaginatum*, *Molinia*, *Sphagnum pulchrum* og *S. tenellum*. I flarkene fins *Menyanthes* og *Carex rostrata*.

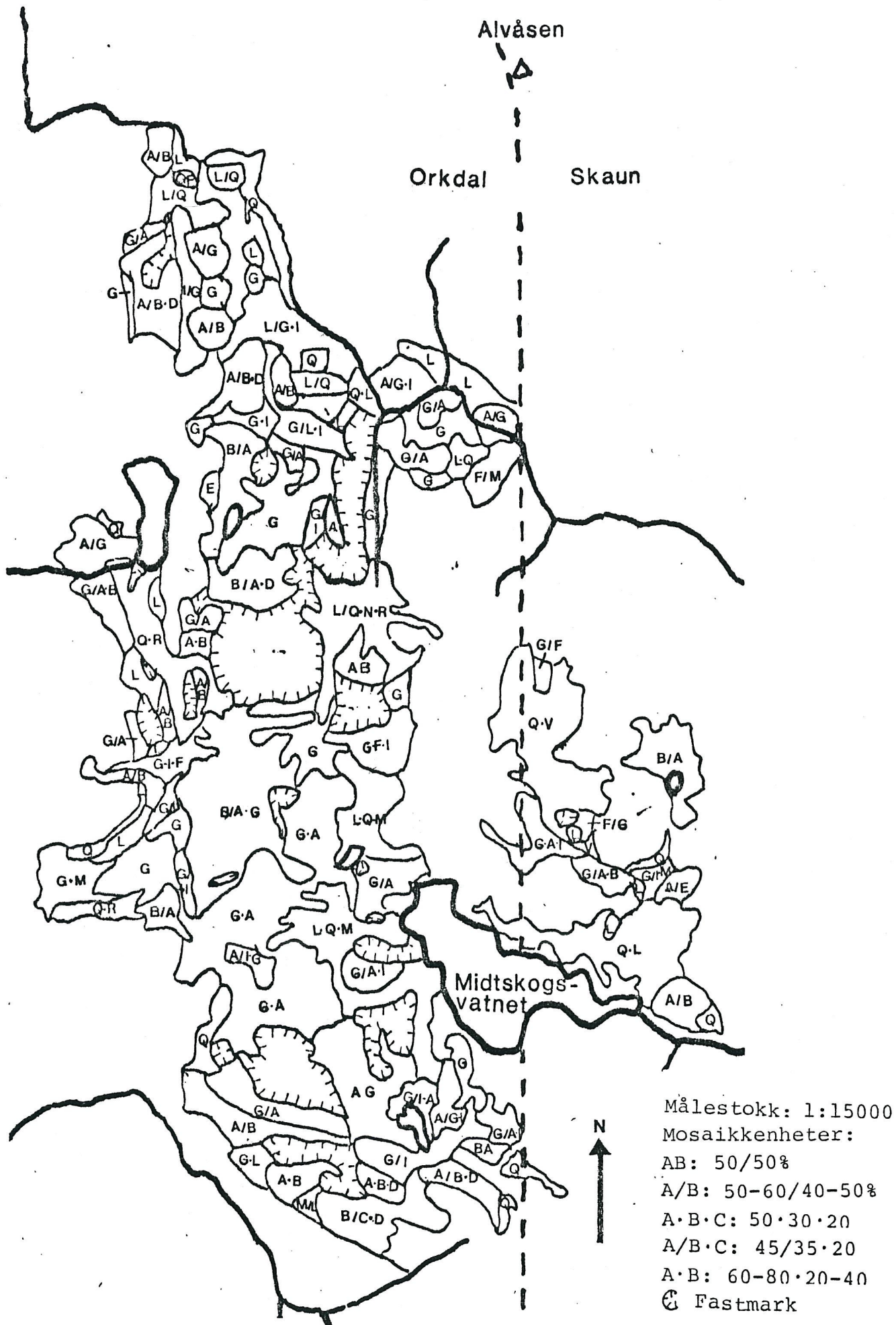
Inngrep: Noe norv er tatt i S-enden. Rundt omkring er de fleste myrene grøfta.

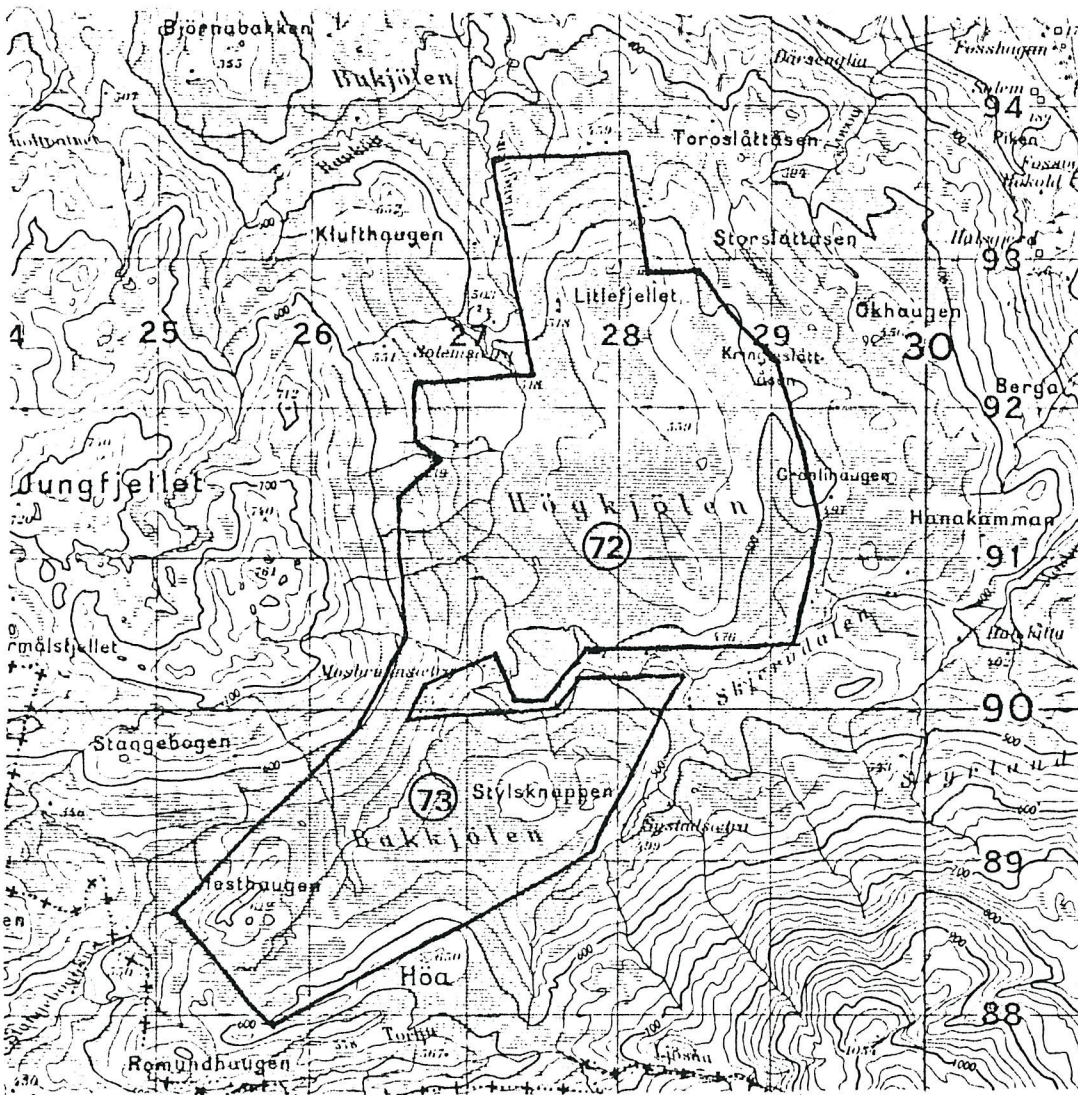
Figur 3. Vegetasjonskart Søvasskjølen.

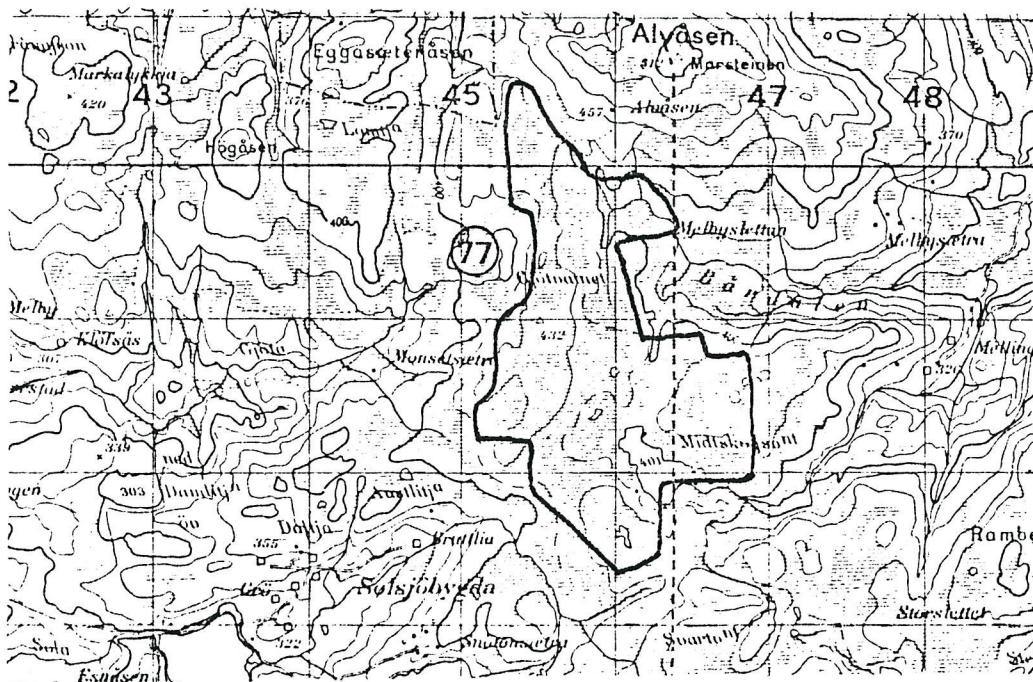
Figur 4. Vegetasjonskart Høgekjølen/Bakkjølen.

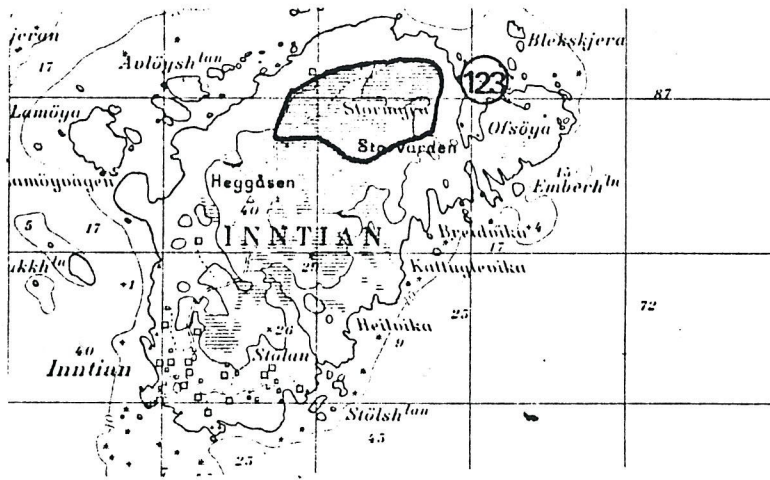
Figur 5. Vegetasjonskart Alvåsen-Midtskogsvatnet.

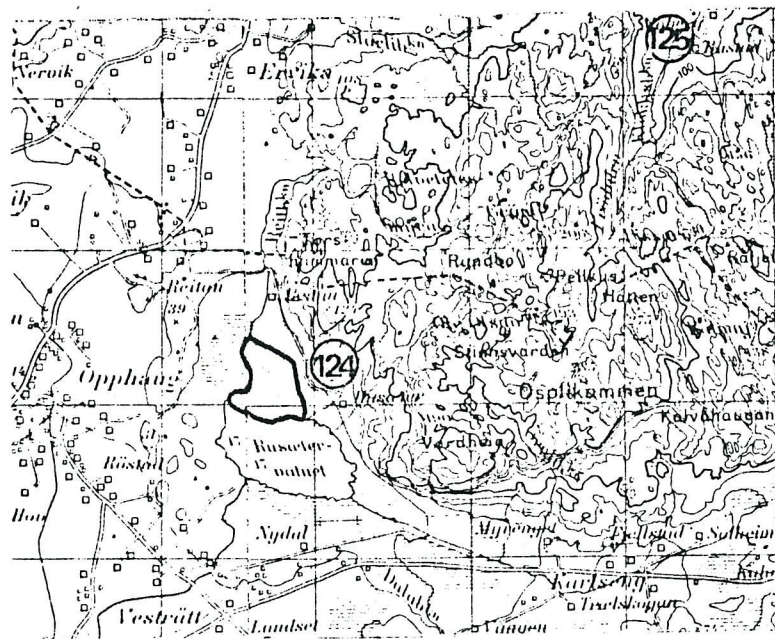
Figur 6. Lokalitetene 72, Høgekjølen og 73, Bakkjølen, Meldal. Forslag til verneområder er inntegnet. Utsnitt av kbl. 1521 III.

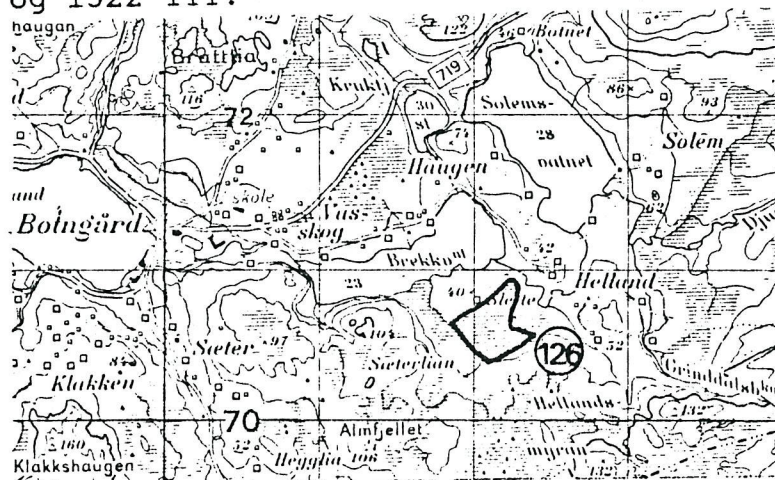
Figur 7. Lokalitet 77, Alvåsen-Midtskogsvatnet, Orkdal/Skaun. Forslag til verneområde er inntegnet. Utsnitt av kbl. 1521 II.

Figur 8. Lokaltet 123, Stormyra, Inntian, Frøya. Forslag til verneområde er inntegnet. Utsnitt av kbl. 1422 II.

Figur 9. Lokaltet 124, N for Rusasetvatnet, Ørland. Forslag til verneområde er inntegnet. Lokaltet 125, V for Moberg, Bjugn er angitt. Utsnitt av kbl. 1522 II og 1522 III.

Figur 10. Lokaltet 126, S for Slette, Bjugn. Forslag til verneområde er inntegnet. Utsnitt av kbl. 1522 I.

IV. LITTERATUR

- Arnell, S. 1956. Illustrated moss flora of Fennoscandia. I. Hepaticae.
- Lund. 308 s.
- Frisvoll, A. 1974. Rapport om undersøkelser av flora og vegetasjon i Skogn-
kjølområdet. (Sør-Trøndelag, kommunene Skaun, Melhus og Orkdal), sommeren
1974. - K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Bot. avd. (Rapport utenom serie).
Trondheim, 15 s.
- Jensen, J.W. & J. Holten 1975. Flora og fauna i og omkring Rusasetvatnet.
- K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. Zool. Ser. 1975-2: 1-30.
- Krog, H., H. Østhagen & T. Tønsberg 1980. Lavflora. Norske busk- og blad-
lav. - Oslo 312 s.
- Lid, J. 1974. Norsk og svensk flora. 4. utg. - Oslo 808 s.
- Moen, A. 1983. Myrundersøkelser i Sør-Trøndelag og Hedmark i forbindelse med
den norske myrreservatplanen. - K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. Bot.
Ser. 1983-4: 1-138.
- Nyholm, E. 1954-69. Illustrated moss flora of Fennoscandia. II. Musci. Fasc.
1-6. - Lund. 799 s.